

บทความ วิชาการเด่น

- ๑ ปี สภาการศึกษา กลไกสำคัญขับเคลื่อนการศึกษาไทย
- สภาวิชาการการศึกษาไทยในเวทีโลก
- ปฏิวัติคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ : โอกาสและนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้

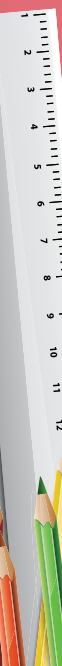

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา | www.onec.go.th
Office of the Education Council | ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๐๕

กันยายน ๒๕๕๖

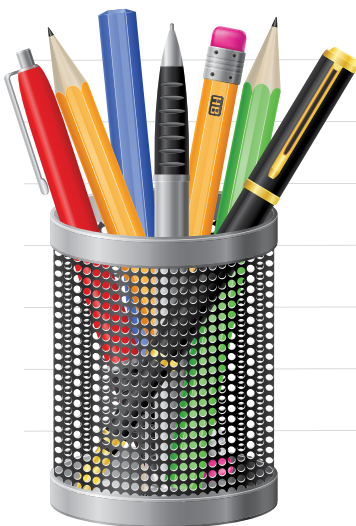
วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา Office of the Education Council
www.onec.go.th

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้คัดสรรผลงานสำคัญของสำนักงานฯ ในรอบปีที่ผ่านมา มานำเสนอไว้ในวารสารการศึกษาไทยฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ แต่เนื่องจากผลงานของสำนักงานฯ ในรอบปีมีเป็นจำนวนมาก วารสารการศึกษาไทย จึงได้เพิ่มหน้าวารสารทั้งเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน ๒๕๕๖ เป็นพิเศษ โดยได้คัดเลือกผลงานเผยแพร่ในฉบับเดือนสิงหาคม จำนวน ๑๓ บทความ สำหรับฉบับเดือนกันยายน ๒๕๕๖ ได้คัดสรรผลงานที่น่าสนใจ ครอบคลุมข้อมูล เนื้อหาสาระ ความก้าวหน้า ด้านการศึกษามา นำเสนอ จำนวน ๙ บทความ เช่น “สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก” “สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๔” “การมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก” “ถอดบทเรียนการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา” “ปฏิวัติคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยี การสื่อสารเคลื่อนที่ : โอกาสและนวัตกรรมในการพัฒนาในการเรียนรู้” เป็นต้น และ ที่สำคัญวารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ ยังได้สรุปผลการดำเนินงานของสภาการศึกษาตลอด ๑ ปีที่ผ่านมาไว้ด้วย

สำหรับท่านใดที่ติดตามอ่านบทความวิชาการในวารสารการศึกษาไทยฉบับเดือนสิงหาคม และ เดือนกันยายน ๒๕๕๖ แล้ว สนใจและต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มีความยินดีที่จะแจ้งว่าผลงานทุกเรื่องที่น่าสนใจเป็นบทความวิชาการในวารสารการศึกษาไทยทั้งสองฉบับนี้ ได้จัดทำเป็นรูปเล่มเรียบร้อยแล้ว หากท่านสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษ และต้องการติดตามอ่านเนื้อหาทั้งฉบับ ท่านสามารถอ่านและดาวน์โหลดเอกสารที่ท่านสนใจได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานฯ www.onec.go.th โดยเลือกที่ “งานวิจัยและองค์ความรู้ใหม่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖” ลองเข้าไปติดตามชมนะคะ

นางสุรางค์ โพธิ์พุกขางค์
 ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
Office of the Education Council

www.onec.go.th
กันยายน ๒๕๕๖ ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๐๕

- ๐๓ **ข่าวย่อสภา / สุกสิทธิ์ ภูภักดี**
- ๐๗ **บทความวิชาการ ๑ / สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา**
- สภากรรมการการศึกษาไทยในเวทีโลก
- ๑๑ **บทความวิชาการ ๒ / สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา**
- สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๔
- ๑๔ **บทความวิชาการ ๓ / สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา**
- การมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก
- ๑๙ **บทความวิชาการ ๔ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้**
- รายงานการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ ช่วงครึ่งแรก พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔
- ๒๓ **บทความวิชาการ ๕ / สำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ**
- ภูมิทัศน์คุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ : โอกาสและนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้
- ๒๖ **บทความวิชาการ ๖ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้**
- ถอดบทเรียนการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ของสถานศึกษาชุมชน ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม
- ๓๐ **บทความวิชาการ ๗ / กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร**
- การประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย
- ๓๓ **บทความวิชาการ ๘ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้**
- นิทรรศการในการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง “การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย”
- ๓๗ **บทความวิชาการ ๙ / กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร**
- ๑ ปีสภาการศึกษา กลไกสำคัญขับเคลื่อนการศึกษาไทย

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

(นางสาวศศิธารา พิชัยชาญณรงค์)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(นางสุทธศรี วงษ์สมาน)

ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

(นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษ์วงค์)

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักอำนาจการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารสาธารณะ

กองบรรณาธิการ

นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษ์วงค์

บรรณาธิการ

นางสาวสุวิณา เกษณะนะศิลป์

นางสาวไกล่ตา สดสมศรี

นางสาวทัศนีย์ เนียมบุบผา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายศิริรัตน์ ชำนาญกิจ

นายสุกสิทธิ์ ภูภักดี

ถ่ายภาพ

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน
๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน
๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ
๔. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

เป็นประธานเปิดการประชุมการจัดทำหลักสูตร
 ว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรมเพื่อการป้องกันการ
 การทุจริต สำหรับเด็กและเยาวชน ครั้งที่ ๒

เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์) เป็นประธานเปิดการประชุม
 สัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรมเพื่อการป้องกันการทุจริต สำหรับเด็กและเยาวชน
 ครั้งที่ ๒ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมและสรุปผลการดำเนินโครงการฯ ครั้งที่ ๑ ณ ห้องประชุมบุษราคัม โรงแรม
 อินทรา รีเจนท์ (ประตูน้ำ) กรุงเทพมหานคร

เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า การจัดงานสัมมนาครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากสำนักงาน ป.ป.ช. และ กระทรวง
 ศึกษาธิการ ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม
 ๒๕๕๕ ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน
 และปราบปรามการทุจริต โดยใช้กลไกทางการศึกษา เพื่อร่วมเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา
 ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งคณะอนุกรรมการชุดนี้ได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นอีก ๔ คณะ หนึ่งในนั้น คือ
 คณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรมเพื่อการป้องกันการทุจริตสำหรับเด็กและเยาวชน

“การประชุมสัมมนาครั้งนี้ นอกจากจะได้รับข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ
 หลากหลายสาขาวิชาแล้ว ยังก่อให้เกิดเครือข่ายในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรว่าด้วยคุณธรรม จริยธรรม ในการป้องกัน
 การทุจริตสำหรับเด็กและเยาวชน เกิดเครือข่ายในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และร่วมกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
 ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางการศึกษาต่อไป” เลขาธิการสภาการศึกษากล่าว

เลขาธิการสภาการศึกษา

เป็นประธานการประชุมระหว่างสำนักงาน
 เลขาธิการสภาการศึกษาและกองทุนเงินให้กู้ยืม
 เพื่อการศึกษา (กยศ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์) เป็นประธาน การประชุมระหว่าง
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ณ ห้องประชุม กงศ์ สำนักงาน
 เลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อร่วมพิจารณาเรื่องความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ
 การศึกษา (กยศ.) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และโครงการศึกษาข้อมูล การกู้ยืม
 เงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จังหวัดขอนแก่น เรื่อง จำนวนผู้กู้ การบริหารสัญญา ปัญหาและอุปสรรคในการกู้ยืมเงิน
 และการส่งเงินคืน ฯลฯ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๕๖

เลขาธิการสภาการศึกษาเข้าร่วมงาน “การศึกษาไทยพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”

เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์) ร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดงาน “การศึกษาไทยพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” ณ ฮอลล์ ๙ เมืองทองธานี โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และประชาชนทั่วไปเกิดความตระหนัก ในการเตรียมความพร้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยเฉพาะด้าน ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันประเทศไทยกำลังจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีเสาหลัก ๓ องค์ประกอบสำคัญ คือ การเป็นประชาคมเศรษฐกิจ การเป็นประชาคมความมั่นคงการเมือง และการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

การจัดงานในครั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมออกบูธ เรื่อง กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและ กรอบคุณวุฒิอาเซียน มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนได้ร่วมตอบคำถาม เพื่อรับ Mouse pad โดยกิจกรรมดังกล่าวได้รับความสนใจและมีผู้สนใจเป็นจำนวนมาก

๓ สภาพนีที่กำลังจัดเสวนาวิชาการ และสานสัมพันธ์ด้วยกีฬา

เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์) ร่วมงาน “สานสัมพันธ์ ๓ สภา” มีข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เข้าร่วมงานกว่า ๓๕๐ คน ณ ห้องประชุมสโมสรนายทหารสัญญาบัตร กองพันทหารสารวัตรที่ ๑๑ ซ.โยธี กรุงเทพมหานคร

การจัดงาน “สานสัมพันธ์ ๓ สภา” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพ ต่อจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ตลอดจน บุคลากรการทำงานระหว่างหน่วยงานราชการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ สมดังเจตนารมณ์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ที่มุ่งปฏิรูประบอบราชการให้เป็นสากล มีหน่วยงาน

เสนาธิการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา และการวิจัย ซึ่งทั้ง ๓ สภา ถือกำเนิดในวันเดียวกันคือ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๒

สำหรับกิจกรรมในช่วงเช้า มีพิธีเปิด โดย ดร.ปรเมธี วิมลศิริ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากนั้น มีการจัดเสวนาวิชาการ ๓ สภา ในหัวข้อ “บทบาทของข้าราชการในการพัฒนาประเทศท่ามกลางบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป” โดยผู้แทนจากทั้ง ๓ สภา ในช่วงบ่ายมีการแข่งขันกีฬา การประกวดกองเชียร์ โดย เลขาธิการสภาการศึกษาได้มอบถ้วยรางวัลสำหรับทีมที่ชนะเลิศการแข่งขันกีฬา และประกวดกองเชียร์ด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดประชุมนำเสนอผลงานพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาสู่สถานศึกษา

เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ศศิธารา พิชัยชาญณรงค์) จัดประชุมรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) สู่สถานศึกษา ณ ห้องภาณุรังษี เอ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า การเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ผู้สอนเกิดจินตนาการและเกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและภาคธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถนำไปใช้ประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นกัลยาณมิตร ที่ผ่านมาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสัมมนาทางวิชาการ ณ ทำเนียบรัฐบาล เพื่อนำเสนอแนวคิดและการประยุกต์ในหลายด้าน เช่น ภาคการศึกษา ภาคชุมชน ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม แล้วนำมาถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาขยายผลสู่

สถานศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยสำนักงานฯ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการค้นหาแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย ให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ แสวงหาและรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการดำรงชีวิต

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา ประธานมูลนิธิศึกษาพัฒนา และรองประธานมูลนิธิไทยคม กล่าวว่า “การประชุมเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา” มุ่งส่งเสริมการนำทฤษฎี Constructionism มาใช้กับเด็กไทย เพราะเด็กเหล่านี้เป็นสมบัติอันมีค่ามากที่สุดของประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาเด็กไทยให้สู้ได้ในสังคมโลก เพื่อให้เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก การจัดการเรียนการสอนต้องนำเรื่องที่ได้กสนใจมาฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนี้ ควรบูรณาการเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม ศีลธรรมควบคู่กัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เต็มตามศักยภาพ

การสนทนากลุ่มเพื่อติดตาม การจัดการศึกษาตามนโยบาย ด้านการศึกษารัฐบาล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทั่วประเทศ เพื่อสอบถามความคิดเห็น การรับรู้ ความรู้สึกหรือเจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน ๒๕๕๖

การจัดสนทนากลุ่มดำเนินการใน ๔ ภาค ภาคละ ๔ จังหวัด รวม ๑๖ จังหวัด กลุ่มเป้าหมายมี ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) นักเรียน/นักศึกษา ๒) ครู/คณาจารย์ ๓) ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษา ๔) ผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา/ผู้แทนชุมชน กลุ่มละประมาณ ๑๐-๑๒ คน รวม ๔๐-๔๘ คนต่อ ๑ จังหวัด

แนวคำถามการสนทนากลุ่มของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย มี ๘ ประเด็นหลัก คือ ๑) การปฏิรูปการเรียนรู้ ๒) การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ ๓) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ๔) การผลิตและพัฒนาครู ๕) การจัดหาชีวิตศึกษาและอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ๖) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ๗) การใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) และ ๘) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

ขณะนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดการสนทนากลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ซึ่งจะมีการประมวลผลและวิเคราะห์ จัดทำเป็นรายงานผลการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก

สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก เป็นเอกสารรวมสถิติและตัวชี้วัดทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารระดับนานาชาติ ได้แก่ UNESCO Institute for Statistics (UIS), Human Development Report PISA, TIMSS เป็นต้น โดยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน+๖ ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ นำเสนอแผนภาพจำนวน ๕๙ ภาพ และตาราง

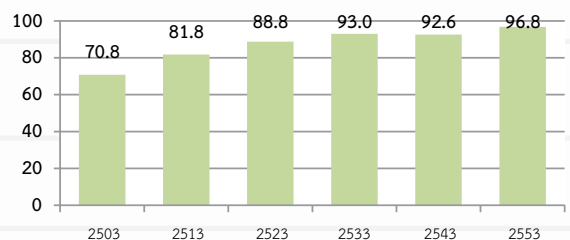
สถิติ ๓๔ ตาราง แต่ในที่นี้จะนำเสนอเพียง ๒ ตัวชี้วัด ๓ แผนภาพ ดังนี้

๑. การรู้หนังสือของประชากร

จากการสำมะโนประชากรและเคหะปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๕๓ พบว่า อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยปี พ.ศ. ๒๕๐๓ มีอัตราร้อยละ ๗๐.๘ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และเพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๙๖.๘ โกล้เป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติที่จะไปให้ถึงร้อยละ ๑๐๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

แนวโน้มอัตราการอ่านออกเขียนได้ของคนไทย

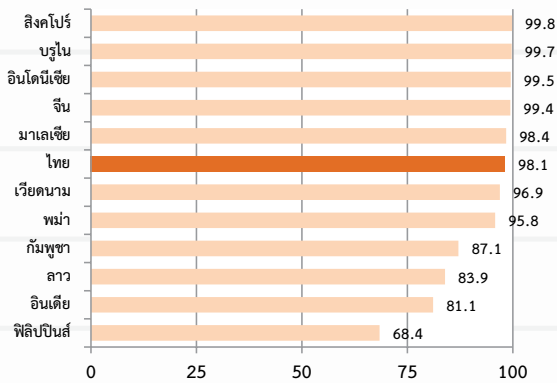
ปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๕๓

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ, สสช.

UIS รายงานอัตราการรู้หนังสือของเยาวชนอายุ ๑๕-๒๔ ปี ของไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ร้อยละ ๙๘.๑ ต่ำกว่า สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย และจีน (ร้อยละ ๙๙ ขึ้นไป) และมาเลเซีย (ร้อยละ ๙๘.๔) เล็กน้อย ยูเนสโกคาดว่าปี พ.ศ.๒๕๕๘ อัตราการรู้หนังสือของเยาวชนอายุ ๑๕-๒๔ ปี ของไทยจะเพิ่มเป็นร้อยละ ๙๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ ๑๕-๒๔ ปี

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012

๒. การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ

จากการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ โดย Webometrics Ranking ซึ่งได้เริ่มจัดอันดับพร้อมกับ The Times Higher Education Supplement

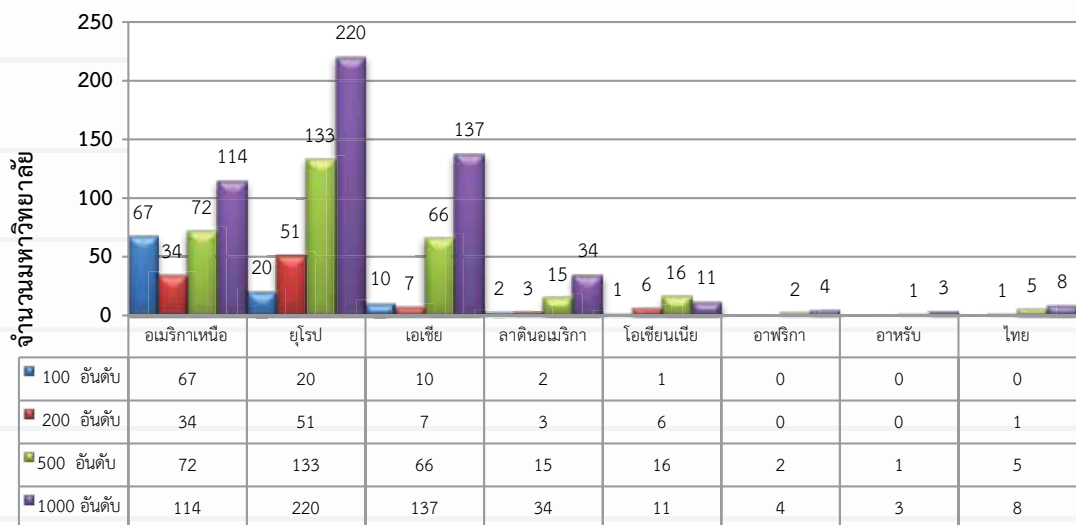
(THES) ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก โดยอาศัยการเข้าถึงข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต จำนวนกว่า ๓,๐๐๐ แห่ง จากการรายงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ณ เดือนมกราคม ๒๕๕๖ (January 2013) จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่ติด ๑๐๐ อันดับแรกมากที่สุด ได้แก่ อเมริกาเหนือ ๖๗ แห่ง รองลงมาคือ ยุโรป ๒๐ แห่ง เอเชีย ๑๐ แห่ง ลาตินอเมริกา ๒ แห่ง และโอเชียเนีย ๑ แห่ง

เมื่อพิจารณาการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา ๕๐๐ อันดับ ตามภูมิภาค พบว่า ยุโรปติด ๑๓๓ แห่ง อเมริกาเหนือ ๗๒ แห่ง เอเชีย ๖๖ แห่ง โอเชียเนีย ๑๖ แห่ง ลาตินอเมริกา ๑๕ แห่ง แอฟริกา ๒ แห่ง และอาหรับ ๑ แห่ง

ส่วนในภูมิภาคเอเชียมีสถาบันอุดมศึกษา ติด ๑๐๐ อันดับแรก ๑๐ แห่ง คือ จีน ๕ แห่ง ญี่ปุ่น ๒ แห่ง ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ อย่างละ ๑ แห่ง ส่วน ๒๐๐ อันดับ

จำนวนสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติที่ได้รับการจัดอันดับ

๑๐๐ ๒๐๐ ๕๐๐ และ ๑,๐๐๐ อันดับปี ๒๕๕๖

ที่มา : Ranking Web of World Universities: January 2013

มี ๗ แห่ง ได้แก่ จีน ๓ แห่ง ได้หวัน ๒ แห่ง อิสราเอล และไทย ๑ แห่ง

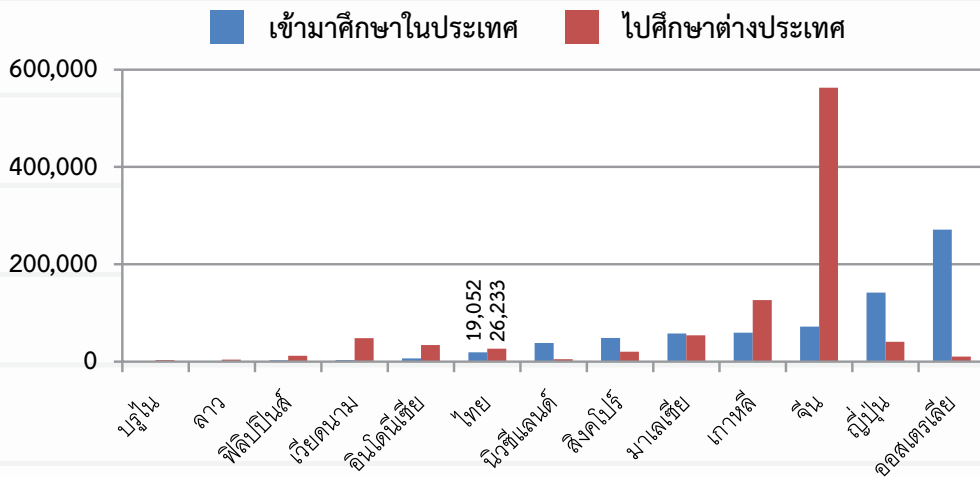
สำหรับประเทศไทย มีสถาบันอุดมศึกษาติดอันดับโลก ๒๐๐ อันดับแรก ๑ แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันดับ ๑๖๙ ติด ๕๐๐ อันดับ ๕ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล อันดับ ๒๔๖ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อันดับ ๒๙๙ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อันดับ ๓๘๓ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อันดับ ๔๓๖ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อันดับ ๔๙๙ ส่วน ๑,๐๐๐ อันดับ มี ๘ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันดับ ๕๑๔ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อันดับ ๕๙๖ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อันดับ ๖๙๗ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อันดับ ๗๒๕ มหาวิทยาลัยนเรศวร อันดับ ๗๕๐ มหาวิทยาลัยบูรพา อันดับ ๘๗๒ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อันดับ ๘๙๔ และ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อันดับ ๙๕๙

๓. นักศึกษาต่างชาติ

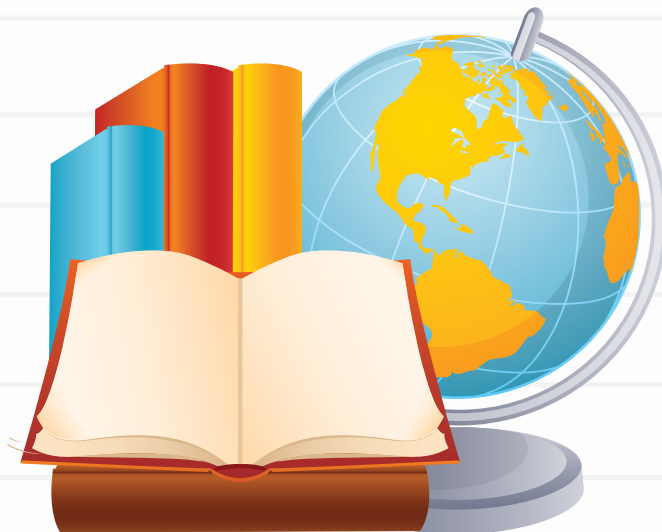
นักศึกษาต่างชาติ หมายถึง นักศึกษาชาติอื่นที่เข้ามาเรียนในประเทศนั้น ๆ จากข้อมูลของ UIS ที่รายงานการรับนักศึกษาต่างชาติปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๖๓ ประเทศ พบว่า ประเทศไทยรับนักศึกษาต่างชาติ ๑๙,๐๕๒ คน สำหรับประเทศที่มีนักศึกษาต่างชาติมากที่สุดในกลุ่มอาเซียน+๖ เรียงตามลำดับ ได้แก่ ออสเตรเลีย (๒๗๑,๒๓๑ คน) ญี่ปุ่น (๑๔๑,๕๙๙ คน) จีน (๗๑,๖๗๓ คน) เกาหลี (๕๙,๑๙๔ คน) และมาเลเซีย (๕๗,๘๒๔ คน) นอกจากนี้ ในกลุ่มประเทศอาเซียน+๖ ยังมีสิงคโปร์รับนักศึกษาต่างชาติ ๔๘,๖๒๓ คน และนิวซีแลนด์รับ ๓๗,๘๗๘ คน

จำนวนนักศึกษาต่างชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

ที่มา: Global Education Digest., UIS, 2012

หมายเหตุ : กัมพูชา พม่า และอินเดีย ไม่มีรายละเอียดของข้อมูล

๔. ข้อเสนอแนะ

๑. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ทุกคนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้สูงอายุ รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสที่พลาดโอกาสเข้าศึกษา สร้างความเสมอภาคแก่ประชากรทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในชนบท ท้องถิ่นห่างไกล และขยายการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้น ส่งเสริมการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาผู้ใหญ่ ให้มีคุณภาพอย่างน้อยที่สุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือสำเร็จการศึกษาภาคบังคับโดยรวดเร็ว รวมทั้งให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในการศึกษานอกระบบ และการศึกษิตตามอัธยาศัย

๒. วางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเน้นการผลิตกำลังคนให้สนอง

ความต้องการของตลาดแรงงานและของประเทศ และเพิ่มช่องทางการเรียนสายอาชีพศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยอาจเป็นทางเลือกไว้ในสายสามัญศึกษา

๓. รัฐควรให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา มีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาไทยโดยรวม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีนวัตกรรมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

๔. พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล ให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัย ฐานข้อมูลรายบุคคลที่แสดงข้อมูลนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนอย่างครบถ้วน

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.onec.go.th

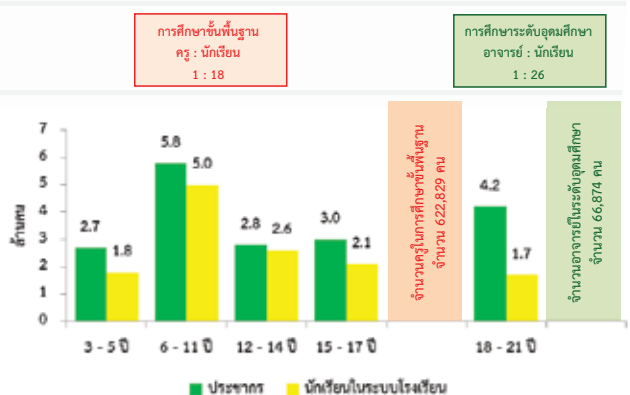
สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๔

โอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๔ นักเรียน/นักศึกษาอายุ ๓-๒๑ ปี มีโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนร้อยละ ๗๑ หรือประมาณ ๑๓.๒ ล้านคน จากทั้งหมด ๑๘.๕ ล้านคน เพิ่มจากปีการศึกษา ๒๕๕๓ ประมาณร้อยละ ๑ โดยในระดับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี (อายุ ๖-๑๔ ปี) ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนร้อยละ ๘๘ หรือประมาณ ๗.๖ ล้านคน ลดจากปีการศึกษา ๒๕๕๓ ประมาณร้อยละ ๒ และลดลงต่อเนื่องทุกปี และในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี (อายุ ๖-๑๗ ปี) ปีการศึกษา ๒๕๕๔ นักเรียนมีโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนร้อยละ ๘๓ หรือประมาณ ๙.๗ ล้านคน ที่ใกล้เคียงกับปีการศึกษา ๒๕๕๓ โดยที่อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนของการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ที่ ๑ : ๑๘ ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษา อยู่ที่ ๑ : ๒๖

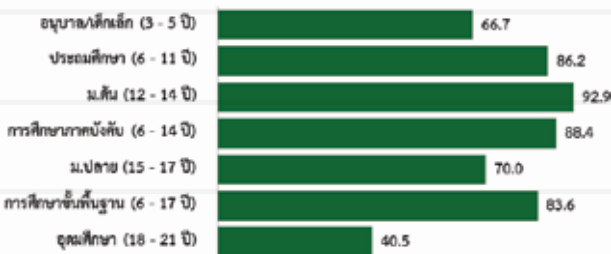
จำนวนประชากร และนักเรียน/นักศึกษาในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๔

การวางแผนและการกำหนดนโยบายทางการศึกษา จำเป็นต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันสมัย เพื่อการตัดสินใจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำสถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ขึ้น โดยมีสารสนเทศทางการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนทุกระดับและประเภทการศึกษา ตลอดจนข้อมูลงบประมาณด้านการศึกษาในภาพรวมของประเทศไทยที่น่าสนใจ ดังนี้

อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากร ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ในระดับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี เป็นร้อยละ ๘๘.๔ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา ๒๕๕๓ ประมาณร้อยละ ๑ การศึกษา ระดับประถมศึกษา ร้อยละ ๘๕.๗ ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นร้อยละ ๙๒.๐ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี เป็นร้อยละ ๘๓.๐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๗๐.๐ เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา ๒๕๕๐ ที่ร้อยละ ๖๑.๐ และในระดับอุดมศึกษาร้อยละ ๔๑.๐ เมื่อจำแนกรายอายุ อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในระดับประถมศึกษาที่ อายุ ๖-๑๑ ปี เกิดร้อยละ ๘๐ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อายุ ๑๒-๑๔ ปี เกิดร้อยละ ๘๕ ในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายที่อายุ ๑๕-๑๗ ปี ในระดับชั้น ม.๔/ปวช.๑ มากถึงร้อยละ ๘๐ แต่ในระดับ ม.๕/ปวช.๒ - ม.๖/ปวช.๓ เกิดร้อยละ ๖๐ โดยที่สัดส่วนนักเรียนประเภทสามัญ ศึกษาต่ออาชีวศึกษาเป็น ๖๕ : ๓๕ และอัตราส่วนนักเรียน ต่อประชากรในระดับอุดมศึกษาในชั้นปีที่ ๑ มีถึง ร้อยละ ๕๖.๗

อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๔

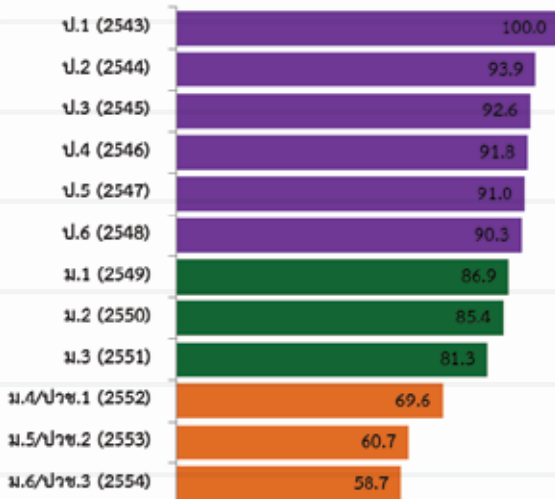
ดัชนีความเสมอภาคทางเพศหญิงต่อชาย (GPI = Female/male) ปีการศึกษา ๒๕๕๔ ในระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาใกล้เคียงกัน เท่ากับ ๐.๙๓ และ ๐.๙๔ ตามลำดับ โดยมีนักเรียนผู้ชายมากกว่านักเรียนผู้หญิงเล็กน้อย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความเสมอภาค

ทางเพศ สำหรับความเสมอภาคทางเพศหญิงต่อชายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาเท่ากับ ๑.๑๓ และ ๑.๒๙ ตามลำดับ นั่นคือจำนวนนักเรียน/นักศึกษาเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจำนวนนักเรียน/นักศึกษาเพศหญิงจะยิ่งมากกว่าเพศชาย

อัตรารการคงอยู่ต่อรุ่น ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีอัตรารการคงอยู่ต่อรุ่นจากการเข้ารับการศึกษาในแต่ละระดับ การศึกษา โดยการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่เริ่มเข้ารับ การศึกษาตั้งแต่ ป.๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ถึง ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีอัตรารการคงอยู่ต่อรุ่นร้อยละ ๙๔.๒๔ การศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เริ่มเข้ารับการศึกษาตั้งแต่ ม.๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ถึง ม.๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีอัตรารการคงอยู่ต่อรุ่นร้อยละ ๙๒.๙๘ และการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เริ่มเข้ารับการศึกษาตั้งแต่ ม.๔/ปวช.๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ถึง ม.๖/ปวช.๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ มีอัตรารการคงอยู่ต่อรุ่นร้อยละ ๘๔.๓๐ โดยอัตรารการคงอยู่ต่อรุ่นของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาน้อยกว่าประเภทสามัญศึกษา

อัตรารการคงอยู่ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๔ โดยเริ่มจากการเข้ารับ การศึกษาตั้งแต่ ชั้น ป.๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๓ ถึงระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖/ปวช.๓) ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เท่ากับร้อยละ ๕๘.๗ โดยมีอัตรารการคงอยู่ในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑) ร้อยละ ๘๖.๙ และมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ม.๔/ปวช.๑) ร้อยละ ๖๙.๖ ทั้งนี้ ในช่วงที่มีการเลื่อนชั้น จากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไป การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปลายมีการตกหล่นของ นักเรียนมากที่สุด

อัตราการคงอยู่ (Retention Rate) ของนักเรียน
ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ชั้น ป.1 รุ่นปีการศึกษา 2543 ถึงระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ปีการศึกษา 2554

อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ในการศึกษา ระดับประถมมีอัตราการสำเร็จร้อยละ ๙๖.๘ ที่ไม่สำเร็จ ร้อยละ ๓.๒ หรือประมาณ ๐.๓ แสนคน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีอัตราการสำเร็จ ร้อยละ ๗๙.๘ ไม่สำเร็จ ร้อยละ ๒๐.๒ หรือประมาณ ๑.๘ แสนคน และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอัตราการสำเร็จร้อยละ ๗๙.๒ ไม่สำเร็จ ร้อยละ ๒๐.๘ หรือประมาณ ๑.๓ แสนคน โดยภาพรวมอัตราการสำเร็จ การศึกษาของนักเรียนจากสถานศึกษาเอกชนสูงกว่า รัฐบาล

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๔ สถาบันการศึกษาเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ การศึกษาร้อยละ ๑๘.๖ เพิ่มจากปีการศึกษา ๒๕๕๓ ร้อยละ ๐.๓ โดยมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษามากที่สุดถึงร้อยละ ๒๒.๑ รองลงมาเป็น

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๒๐.๐ และน้อยที่สุด เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๑๓.๕

งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาดังแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีไปในทิศทาง เดียวกันกับจำนวนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด โดยที่ร้อยละ ของงบประมาณด้านการศึกษาต่อปีงบประมาณรายจ่าย ทั้งหมด และร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษาต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีแนวโน้มลดลง

จากสารสนเทศทางการศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลได้ลงทุนงบประมาณด้าน การศึกษาในแต่ละปีสูงขึ้น แต่ไม่สามารถเข้าถึงปัญหา การจัดการศึกษาที่แท้จริง โดยดูจากโอกาสทางการศึกษา ของเยาวชนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายร้อยละ ๑๐๐ ตาม การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปีการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ไม่สามารถจูงใจนักเรียนให้ศึกษาต่อหรืออยู่ในระบบ โรงเรียนได้ ต้องมีการสนับสนุนการจัดการศึกษานอก ระบบและตามอัธยาศัย โดยการพัฒนาลักษณะและ วิธีการสอนที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และเป็นทางเลือกให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ไม่สามารถเข้า เรียนในระบบโรงเรียนปกติ และการวางแผนผลิตกำลัง คนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานด้านอาชีวศึกษา ที่มี แนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่สวนทางกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ การผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงทุกปี อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การแก้ปัญหาทางการศึกษา ต้องเกิดจากความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ในการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เป็น หนึ่งเดียวตั้งแต่แรกเกิด วัยแรงงาน จนเสียชีวิต เพื่อเป็นการติดตามและวางแผนการจัดการศึกษา ที่ตรงจุดและชัดเจนต่อไป

การมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบ เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก

การมอบอำนาจ เป็นกลไกที่สำคัญในการปฏิบัติราชการของภาครัฐ เพราะงานบริหารราชการนั้นจะครอบคลุมทุกกิจการของประเทศ ซึ่งมีขอบเขตกว้างขวาง และเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ เพื่อเป็นพลังผลักดันให้การบริหารประเทศสามารถดำเนินการต่อไป หัวหน้าส่วนราชการเพียงคนเดียวไม่อาจปฏิบัติงานให้ครบถ้วนทุกด้านได้ ในระบบราชการจึงมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในกระทรวง ทบวง กรม ไว้เป็นจำนวนมาก โดยมีตำแหน่งและหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ ลดหลั่นกันไป

เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของหัวหน้าส่วนราชการในด้านต่าง ๆ ตามขอบเขตภารกิจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ซึ่งในการที่ภาครัฐ ได้มีการกำหนดเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ไว้เป็นการรองรับการมอบอำนาจในการบริหารราชการ โดยผู้บังคับบัญชา สามารถพิจารณาความเหมาะสมของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละระดับว่าควรมอบอำนาจให้กระทำในเรื่องใด เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้รับมอบอำนาจ ไม่อาจปฏิเสธไม่ยอมรับมอบงานไปปฏิบัติได้ และในการปฏิบัติงานของผู้รับมอบอำนาจมิใช่ดำเนินการโดยมุ่งถึงประโยชน์ของผู้มอบอำนาจ แต่ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องปฏิบัติไปตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของทางราชการเช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของผู้มอบอำนาจ ผลที่เกิดจากการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจจึงผูกพันรัฐ หากมีความเสียหายเกิดขึ้นรัฐต้องแก้ไขเยียวยาความเสียหายนั้น เพราะการมอบอำนาจมิใช่เป็นเรื่องผูกพันตัวบุคคลแต่ผูกพันถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการ ฉะนั้น การมอบอำนาจเป็นเรื่องการกระจายการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้งานของทางราชการมีความคล่องตัวสามารถให้บริการแก่ประชาชนโดยรวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีผู้รับผิดชอบในผลของงานที่ชัดเจน

สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กและปัญหาการมอบอำนาจให้แก่สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีขนาดนักเรียน ๑๒๐ คนลงมา ในปัจจุบันโรงเรียนขนาด

เล็กมีจำนวนมากถึง ๑๔,๖๖๙ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๘๘ ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด (ข้อมูล ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔) การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากดังกล่าว ทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพได้เพียงพอ กล่าวคือ เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า มีข้อจำกัดด้านการใช้ครูหรือไม่สามารถจัดครูได้ครบชั้น และขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันใน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน ๑ คน สูงกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีบางแห่งยังอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เช่น พื้นที่ห่างไกล ความเจริญ พื้นที่บนภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน ๒.) ด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนไม่เต็มเวลา และเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำนวนหนึ่งต้องปฏิบัติ ทั้งในสังกัดเดียวกัน และจากต่างสังกัด หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด ๓.) ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาที่ผ่านมาได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลาย ๆ เกณฑ์ ซึ่งขนาดสถานศึกษาก็เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดสรร ทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย ๔.) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า มีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก และหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้ว

เกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก หรือไม่มีเลย

การมอบอำนาจหรือการกระจายความรับผิดชอบให้แก่สถานศึกษา ที่ผ่านมามีส่วนกลางมอบอำนาจในลักษณะภาพรวม กล่าวคือ ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จะรับมอบอำนาจในเรื่องเดียวกัน โดยไม่ได้ระบุว่า เป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ในเมืองหรือนอกเมือง และในทำนองเดียวกับสถานศึกษาหน่วยงานส่วนกลางก็จะมอบอำนาจในลักษณะเช่นเดียวกัน ไม่ได้แยกว่าเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองหรือนอกเมือง หรือเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ทำให้หน่วยงานในพื้นที่ต้องรับมาดำเนินการเหมือนกันตามอำนาจที่มอบให้มาทั้งในเรื่องการบริหารงบประมาณ การบริหารด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล รวมทั้งด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งต้องกำกับดูแลทุกด้านตามที่สถานศึกษาจำเป็นต้องมี และต้องกำกับดูแลเช่นเดียวกันในทุกสถานศึกษา

การมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑. มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการมอบ

อำนาจให้ทำนิติกรรมสัญญา ฟ้องคดีและดำเนินคดี หรือ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจ หรือที่ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติก็ได้ การมอบอำนาจให้ ทำเป็นหนังสือ

๒. มาตรา ๓๙ บัญญัติว่า “เมื่อมีการมอบอำนาจ แล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น โดย ผู้มอบอำนาจจะกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป โดยจะ กำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วย หรือไม่ได้ แต่ในกรณีการมอบอำนาจ ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัด คณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดต้องมอบอำนาจต่อไปให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ก็ได้”

๓. มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “ในการมอบอำนาจ ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวก แก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่ง ของผู้รับมอบอำนาจ และผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของ การมอบอำนาจดังกล่าว

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับ ดูแลและติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และให้มีอำนาจแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติราชการของ ผู้รับมอบอำนาจได้”

การปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ดำรงตำแหน่งเป็น การแต่งตั้งหรือมอบหมายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้แก่

๑) **รักษาราชการแทน** (ตามความในมาตรา ๔๑-๔๗ แห่งระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔) เป็นกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

๒) **รักษาราชการในตำแหน่ง** (ตามความในมาตรา ๖๘ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑) เป็นกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

๓) **ปฏิบัติราชการแทน** (ตามความในมาตรา ๓๘-๔๐/๑ แห่งระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔แก้ไข เพิ่มเติม(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ พ.ร.ฎ.ว่าด้วยการ มอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐) เป็นกรณีผู้ดำรงตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่งมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทน โดยที่ ผู้นั้น(ผู้มอบอำนาจ)ยังคงดำรงตำแหน่งและยังปฏิบัติ หน้าที่อยู่

สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ มีกฎหมายที่กำหนดการ มอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ การใดที่กฎหมายระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไข เพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้มอบ อำนาจต้องดำเนินการให้เป็นไปตามการนั้น ซึ่งกฎหมาย ดังกล่าวได้กำหนดเรื่องมอบอำนาจไว้ ๒ เรื่อง คือ การปฏิบัติราชการแทน (หมวด ๔ มาตรา ๔๔-๔๗) และ การรักษาราชการแทน (หมวด ๕ มาตรา ๔๘-๕๖)

การกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๙ ให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง นอกจากนี้ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้ว แต่กรณี สาระของกฎกระทรวงดังกล่าวพบว่า ได้กระจาย อำนาจคือ (๑) ด้านวิชาการ จำนวน ๑๗ เรื่อง (๒) ด้าน งบประมาณ จำนวน ๒๒ เรื่อง (๓) ด้านการบริหารงาน บุคคล จำนวน ๒๐ เรื่อง และ (๔) ด้านการบริหารทั่วไป จำนวน ๒๒ เรื่อง ซึ่งในแต่ละด้านนั้น ได้กระจายให้แก่ สถานศึกษานิติบุคคลตามกฎหมายเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันพบว่า การบริหารแนวใหม่ ก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ หรือต้องผ่านความเห็นชอบหรือการอนุมัติของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามเงื่อนไขที่มีการมอบ อำนาจจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่และสถานศึกษา จึง เป็นเหตุให้สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการตัดสินใจได้ด้วย ตนเองอย่างเป็นอิสระ

ข้อเสนอแนะ

หลักการมอบอำนาจเป็นเรื่องที่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มี อำนาจหน้าที่ที่จะปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งหรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่อง ไต ในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่อง นั้น ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน

การมอบอำนาจมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน ความคุ้มค่า ความรวดเร็ว และประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ราชการ การกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบ ที่เหมาะสม รวมทั้งต้องไม่เป็นการเพิ่มขึ้นตอน หรือระยะเวลาในการใช้อำนาจ และไม่ต้องผ่านการ

พิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มากเกินความจำเป็น และต้องคำนึงถึงผู้รับมอบอำนาจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ชีตความสามารถและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจ รวมตลอดทั้งการอำนวยความสะดวกและการตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ความรวดเร็ว และการลด ขั้นตอนในการปฏิบัติราชการ ประสิทธิภาพ และ ความประหยัด การสร้างการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่

ในการมอบอำนาจนั้น ผู้มอบอำนาจต้องทำเป็น หนังสือ โดยวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้อำนาจของ ผู้รับมอบอำนาจ ต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบและ การรายงานผลการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ ต้อง กำกับดูแลและแนะนำการใช้อำนาจของผู้รับมอบอำนาจ รวมทั้งต้องจัดทำบัญชีการมอบอำนาจเสนอผู้บังคับบัญชา และเมื่อมอบอำนาจแล้ว หากผู้มอบอำนาจเห็นว่า ผู้รับ มอบอำนาจใช้อำนาจที่มอบโดยไม่ถูกต้องหรืออาจก่อ ให้เกิดความเสียหาย ผู้มอบอำนาจอาจมีคำสั่งแก้ไข การปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจหรือให้ผู้รับมอบ อำนาจหยุดการปฏิบัติราชการไว้ก่อน และผู้มอบอำนาจ เป็นผู้ใช้อำนาจนั้นโดยตรงก็ได้

การมอบอำนาจและการกระจายความรับผิดชอบ ให้แก่สถานศึกษาขนาดเล็ก ต้องมอบอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะเรื่องการบริหาร จัดการเรื่องการเรียนรู้การสอน ซึ่งถือเป็นอำนาจหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และเต็มเวลา ส่วนอีก ๓ ด้านคือ ด้านการบริหารงาน บุคคล ด้านบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงาน ทั่วไปนั้น ให้ลดเหลือเพียงเล็กน้อยเท่าที่จำเป็น ซึ่งภารกิจ นี้ควรมอบอำนาจให้ผู้ช่วยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริม และประสานการดำเนินการ เพื่อมิให้สถานศึกษาต้องมีปัญหาเรื่องการจัดการเรียน

การสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กมีประสิทธิภาพ เอกสารคู่มือการมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบได้นำแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กมาเสนอไว้ เช่น **กรณีตัวอย่าง แก่งจันทร์โมเดล** ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๑ **หรือกรณีตัวอย่างของแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก** ของ ดร.สุทิศ ทองสนิทกาญจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต ๑ ซึ่งได้ทำแผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ ๔ กลยุทธ์คือ **กลยุทธ์ที่ ๑** ยุบ รวม ล้มเลิก **กลยุทธ์ที่ ๒** เรียนรวมร่วมพัฒนาคุณภาพ **กลยุทธ์ที่ ๓** พันธะสัญญาท้าทายคุณภาพ และ**กลยุทธ์ที่ ๔** ไม่มีโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่และมีมาตรการในการดำเนินการ รวมทั้งมีตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินการอีกด้วย ฉะนั้น ในแผนบริหารจัดการโรงเรียน ขนาดเล็กดังกล่าว ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน รวมทั้งมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถวัดผลการดำเนินการได้ แผนดังกล่าวได้นำไปดำเนินการตามบริบทของพื้นที่และความเหมาะสมกับการบริหารจัดการ โดยจะเลือกใช้กลยุทธ์ใดก็ได้ตามความเหมาะสมหรือจะเลือกใช้ทุกกลยุทธ์ก็ได้ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ หน่วยงานส่วนกลางได้นำนวัตกรรมมาใช้ในหลายรูปแบบ เช่น ห้องเรียนเคลื่อนที่ ครูหลังม้า หมุนเวียนครู จำงครูช่วยสอน ใช้รูปแบบที่สอนน้อง ใช้วิทยากรท้องถิ่น การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม จัดสื่อการเรียนการสอน/ซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งสามารถแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ระดับหนึ่ง

ฉะนั้น ในเรื่องการมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ตระหนัก

ถึงภารกิจที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาขนาดเล็กสามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในบริบทที่ประสมอยู่นั้น ให้สามารถยกระดับการศึกษาได้โดยได้จัดทำคู่มือเพื่อเป็นองค์ความรู้และแนวทางในการมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก ถ้าท่านผู้อ่านสนใจและต้องการข้อมูลเพิ่มเติม หรือต้องการเอกสารฉบับสมบูรณ์สามารถโหลดข้อมูลได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ และหวังว่าคู่มือดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับการปฏิบัติราชการในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๖
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐
- หนังสือ คู่มือการมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ ช่วงครึ่งแรก พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔

และยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ ๐ - ๕ ปี ทุกคน อย่างมีคุณภาพเต็มศักยภาพ ตามวัย มีครอบครัวเป็นแกนหลัก ผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กและทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการและสิ่งแวดล้อมที่ดี เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน คือ ๑. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ๒. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพ่อแม่และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และ ๓. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

นโยบายและยุทธศาสตร์ฉบับนี้ถือเป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยฉบับแรกของประเทศไทย ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ มีความชัดเจน ต่อเนื่อง มีโครงการที่ประสบความสำเร็จหลายโครงการ อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน ส่งผลให้มาตรการ/แนวทางที่ระบุไว้ข้างอย่างไม่ทันต่อสถานการณ์และเกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขึ้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีการดำเนินงานถึงครึ่งแผนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ โดยศึกษาสภาพในปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค

การพัฒนาเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ ๐ - ๕ ปี เป็นช่วงวัยที่มีอัตราการเรียนรู้สูงสุด เป็นช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองของมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงนี้จะทำให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพมากที่สุด สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงได้จัดทำนโยบาย

ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในช่วงครึ่งหลังของนโยบายและยุทธศาสตร์ฯ เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

การติดตามผลการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ฯ ไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ในเชิงปริมาณ ทั้ง ๓ ยุทธศาสตร์ ประกอบไปด้วยมาตรการทั้งสิ้น ๒๓ ด้าน ได้มีกิจกรรม/โครงการดำเนินงานไปแล้วทั้งสิ้น ๑๖ มาตรการ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ในเชิงคุณภาพ มีโครงการที่ประสบความสำเร็จ และขยายผลต่อยอดการดำเนินงานไปยังหน่วยงานหลายโครงการ อาทิ โครงการหนังสือเล่มแรก สะท้อนให้เห็นว่า นโยบายและยุทธศาสตร์มีการถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีแนวทาง/มาตรการในการดำเนินการทั้งสิ้น ๘ มาตรการ ดำเนินการไปแล้ว ๗ มาตรการคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕ ของมาตรการที่จะต้องดำเนินการทั้งหมด โดยมาตรการที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ คือ การส่งเสริมให้สถานพัฒนาเด็กมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก

ผลการติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ พบว่า เป็นยุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมากที่สุดทั้งในแง่ปริมาณ คือ มีโครงการที่ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เป็นจำนวนมากและครอบคลุมในหลายหน่วยงาน ทั้งนี้ข้อสังเกต คือ มาตรการที่กำหนดส่วนใหญ่เป็นมาตรการการทำงานเชิงเดี่ยวคือ แต่ละหน่วยงานสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าประสงค์ได้ เบ็ดเสร็จในหน่วยงานตัวเอง อาทิ การส่งเสริมและสนับสนุน

การจัดบริการในสถานพัฒนาเด็กและสถานบริการในรูปแบบที่หลากหลาย อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย การดำเนินงานจึงสำเร็จได้โดยเร็ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่วนมาตรการที่ยังไม่ได้ดำเนินการเรื่องระบบประกันคุณภาพนั้น เป็นมาตรการที่อาศัยระยะเวลาในการดำเนินงาน และต้องประสานการทำงานหลายหน่วยงานจึงยังไม่สำเร็จในช่วงครึ่งแผนแรก ส่วนในแง่คุณภาพ การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี สามารถต่อยอดและขยายผลการดำเนินงานครอบคลุมเด็กปฐมวัยได้เป็นจำนวนมาก แต่มาตรการที่เป็นการทำงานเชิงระบบ และอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายยังต้องเร่งรัดการทำงาน และพัฒนาระบบการทำงานต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมพ่อแม่ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีแนวทาง/มาตรการในการดำเนินการทั้งสิ้น ๘ มาตรการ ดำเนินการไปแล้ว ๔ มาตรการคิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของมาตรการที่จะต้องดำเนินการทั้งหมด โดยมาตรการที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ ประกอบด้วย ๑) การปฏิรูปกระบวนการผลิตผู้เลี้ยงดูเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ครูและบุคลากรอื่น ๆ ๒) การปรับปรุงค่าตอบแทนและสวัสดิการสำหรับบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแลและทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ๓) การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างความเข้มแข็ง ให้สมาคมวิชาชีพด้านเด็กปฐมวัยหรือชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ ๔) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองของกลุ่มเด็กปฐมวัย

ผลการติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ พบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกับยุทธศาสตร์ที่ ๑ กล่าวคือ มาตรการที่เป็นการทำงานเฉพาะหน่วยงานใด

หน่วยงานหนึ่ง จะประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี แต่ใน ยุทธศาสตร์นี้ มาตรการส่วนใหญ่เป็นมาตรการที่ต้อง อาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน จึงทำให้มาตรการ หลายมาตรการยังไม่ประสบความสำเร็จ สะท้อนให้เห็น ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดความร่วมมือ ในการทำงาน แบบบูรณาการ จึงต้องมีการปรับปรุงระบบและวิธีการ ใหม่เพื่อให้การดำเนินงานในยุทธศาสตร์นี้สามารถบรรลุ ตามเป้าหมายที่วางไว้ในยุทธศาสตร์ในช่วงหลังของแผน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีแนวทาง/มาตรการในการ ดำเนินการทั้งสิ้น ๗ มาตรการ ดำเนินการไปแล้ว ๕ มาตรการคิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔ ของมาตรการที่จะต้องดำเนินการทั้งหมด มาตรการที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ ได้แก่ ๑) การส่งเสริมบทบาทสื่อมวลชนต่อการพัฒนา เด็กปฐมวัย และ ๒) การสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์นี้ พบว่า ผลสำเร็จในการดำเนินงานเป็นไปในลักษณะเดียวกับ ๒ ยุทธศาสตร์ที่ผ่านมา กล่าวคือ มาตรการส่วนใหญ่มี โครงการรองรับและดำเนินงานสำเร็จได้ด้วยดี แต่บาง มาตรการซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างความร่วมมือจาก หน่วยงานต่าง ๆ ยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จ อย่างไรก็ตาม มาตรการที่เป็นหัวใจของยุทธศาสตร์ คือ การออกระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการพัฒนา เด็กปฐมวัยระดับชาติ ได้ดำเนินงานเสร็จแล้ว และ คณะกรรมการชุดนี้ก็จะ เป็นกลไกในการผลักดันแนวทาง และมาตรการอื่นให้สำเร็จตามเป้าหมาย

การประเมินผล ใช้แบบจำลองการประเมินผล ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's 7CIPP Model)

โดยมีการสำเร็จความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน ทุกภาคส่วนและทุกระดับการปฏิบัติงาน โดยมีผลสรุปว่า โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการในภาพรวมมีความสอดคล้อง กับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ สอดคล้องกับ เป้าหมายของหน่วยงาน และสอดคล้องกับความต้องการ ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่า โครงการ/ กิจกรรมทั้งที่ดำเนินการภายใต้ นโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐- ๒๕๕๙ หรือดำเนินการภายใต้ นโยบายของหน่วยงานเอง มีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็น ความต้องการที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญมาก

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation) และการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ของโครงการ/กิจกรรมด้านความเพียงพอ ของทรัพยากรที่ใช้ ในการดำเนินงาน ในภาพรวมพบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการ/ กิจกรรม ในภาพรวมพบว่า ผลกระทบที่ เกิดขึ้นมีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งก็เป็นผลมาจากปัจจัย เบื้องต้น และกระบวนการในการดำเนินงาน อาทิ ผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้น ในเรื่องการได้รับงบประมาณ ที่ล่าช้าและไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรม ได้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ก็เป็นผลมาจากความ ไม่เพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ส่งผล ทำให้ระดับการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน ผลกระทบเชิงบวกก็เกิดจากการดำเนินงานอย่างขยันขันแข็ง ของหน่วยงานอย่างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่า

หน่วยงานส่วนกลางยังเป็นตัวผลักดันที่สำคัญที่จะทำให้ นโยบายประสบความสำเร็จ เพราะเป็นกลไกที่จะช่วยในการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้พร้อมในการดำเนินงาน รวมทั้งให้ห้องความรู้ในการดำเนินงานแก่หน่วยงานปฏิบัติ และส่งผลต่อมาว่าการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมจะสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก ให้ชุมชนได้คิด ทำ และแก้ปัญหาด้วยตัวของชุมชนเอง การที่ชุมชนมีผู้นำชุมชนและภาคีเครือข่ายเข้มแข็ง และเกิดจากการที่ครู/ครุ วรร.ตชด./ผู้ดูแลเด็กได้ดำเนินการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน และมีส่วนในกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ

การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ของโครงการ/กิจกรรมในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินโครงการที่ประสบความสำเร็จ ส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น การปรับเปลี่ยนกำหนดระยะเวลา ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย แต่การที่ระดับการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดจากปัญหาด้านงบประมาณที่ล่าช้าและไม่เพียงพอ และการขาดบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านเด็กปฐมวัยหรือมีวุฒิการศึกษาปฐมวัย

การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) ของโครงการ/กิจกรรมในภาพรวมพบว่า ประเด็นการดำเนินโครงการฯ มีความต่อเนื่องในการปฏิบัติ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการได้สร้างความพึงพอใจต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้และเข้าใจแนวทางการส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนเป็นอย่างดี ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ส่งผลให้การดำเนินโครงการ/กิจกรรมมีความยั่งยืน

การประเมินความสามารถในการขยายผล (Transportability Evaluation) ของโครงการ/กิจกรรมในภาพรวม พบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่า มีโครงการ/กิจกรรม จำนวนหนึ่ง ได้กลายเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) เช่น โครงการหนังสือเล่มแรก ที่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถในการนำไปใช้เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

จากผลการติดตามและประเมินผลฯ สามารถประมวลปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จประกอบด้วย ๗ ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ “SUCCESS MODEL”

๑. Supportive Agent
ปัจจัยสนับสนุน
๒. Understanding Child Development
ความเข้าใจพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
๓. Child Connectivity
เครือข่าย
๔. Caring Responsibility
เอาใจใส่ดูแล
๕. Evaluating Improvement
การประเมินเพื่อพัฒนา
๖. Strategic Enhancement
กลยุทธ์
๗. Service Fulfillment
การบริการเพื่อเติมเต็ม

ปฏิวัติคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ : โอกาสและนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้

ประเทศไทยได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก ว่าเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่มีเจตนารมณ์ทางการเมือง และแนวนโยบายที่เด่นชัดในการแจกอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ (mobile device) โดยเฉพาะแท็บเล็ตแก่นักเรียนทุกระดับชั้น ด้วยเชื่อว่า การที่ผู้เรียนสามารถมีสื่อตัวนำในการสื่อสารที่สามารถพกพาไปได้ทุกที่ ทุกเวลาจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อพัฒนาทักษะในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน โครงการ

แท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทย (One Tablet Per Child : OTPC) จึงถูกจับตามองจากระบบการศึกษาทั่วโลกในเชิงความพยายามขยายโอกาสการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่เน้นการคิด วิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการสร้างนวัตกรรมใหม่ด้วยเทคโนโลยีไร้สาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ (21st Century Skills) ของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับยูเนสโก วิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ (mobile technology) ที่ประเทศต่าง ๆ ได้เริ่มดำเนินการในช่วงห้าปีหลัง โดยยึดแนวทางของข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ (UNESCO Policy Guidelines for Mobile Learning) ที่ยูเนสโกได้ประกาศเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยได้จัดทำ **บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนวทางการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และ Mobile Learning Policy Guideline : Thailand Experience** เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนถึงโอกาสและนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้ที่ไทยสามารถเทียบเคียงกับระบบการศึกษานานาชาติ รวมทั้งการยกระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

อะไรคือการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ ?

ยูเนสโกได้นิยามศัพท์เพื่อกำหนดบริบทในเชิงนโยบาย ดังนี้

เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile Technologies) หมายถึง รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ระบบโทรคมนาคมที่หลากหลาย รวมทั้งการแพร่ภาพและกระจายเสียง ได้แก่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์แบบพกพา (laptop and tablet computers) เครื่องอ่านเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-reader) เครื่องเสียงแบบพกพา (portable audio players) เครื่องเล่นเกมแบบพกพา ฯลฯ ทั้งนี้ ยูเนสโกเลือกใช้คำจำกัดความแบบกว้าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบดิจิทัลง่ายต่อการพกพา และเป็นสมบัติส่วนบุคคลมากกว่าของสถาบัน ภายใต้ข้อแม้ว่าอุปกรณ์เหล่านี้ ๑) ต้องสามารถเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตได้ ๒) ปฏิบัติการร่วมกับสื่อผสมมัลติมีเดีย และ ๓) สามารถสื่อสารได้

การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile Learning) คือ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์เดี่ยวหรือร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถใช้อุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ในหลากหลายวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเพื่อ ๑) เข้าถึงทรัพยากรการศึกษา ๒) ติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนคนอื่น ๆ หรือ ๓) สร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้ด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่เป็นความพยายามในการสนับสนุนเป้าหมายการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและการส่งเสริมการสื่อสารที่ดีขึ้นระหว่างโรงเรียนกับสถาบันทางสังคมต่าง ๆ อาทิ ครอบครัว ชุมชน ภาคการผลิต ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้ **การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่** จึงเป็นสาขาหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในอนาคต เพราะสามารถปฏิบัติการด้วยเทคโนโลยีที่มีราคาถูกลงและใช้ได้ง่ายกว่าอุปกรณ์การสื่อสารแบบดั้งเดิม การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ในยุคใหม่จึงแตกต่างไป

จากเดิมที่ใช้คอมพิวเตอร์และการเรียนรู้ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นครุภัณฑ์ที่มีราคาแพง เปราะบาง ยากแก่การพกพา และจำต้องเก็บรักษาในที่ที่ควบคุมอย่างแน่นหนา ในทางตรงกันข้าม การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่จะแพร่หลายมากขึ้น เพราะไม่มีเงื่อนไขเรื่องเวลาเป็นตัวกำหนดการเข้าถึงเทคโนโลยี ผู้กำหนดนโยบายจึงต้องทบทวนกระบวนการที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะประโยชน์บางประการของการเรียนรู้ด้วยอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ที่มีแนวโน้มแพร่หลายมากขึ้นในอนาคต

สถานการณ์ในประเทศไทย : การเจริญเติบโตของอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่และโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ ระบุว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไปมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๖๒.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๙๖ ของประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้ ประชากรจำนวน ๒๑.๑ ล้านคน มีเครื่องคอมพิวเตอร์ในทุกรูปแบบและจำนวน ๑๖.๖ ล้านคนสามารถใช้อินเทอร์เน็ต กล่าวโดยสรุป ประชากรที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สายสามัญและอาชีวศึกษา) อุดมศึกษา วัยแรงงาน และผู้สูงอายุเพียงหนึ่งในสามเท่านั้นที่สามารถใช้สื่อตัวนำทั้งที่เคลื่อนที่ได้และตั้งโต๊ะเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร ดังนั้น ความสามารถในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตจึงเป็นอุปสรรคประการหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้

ปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัจจัยบวกต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ คือ บทบาทของภาคการศึกษาในการส่งเสริมการเข้าถึงโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการเรียนรู้ จากข้อมูลปีเดียวกัน ระบุว่า ประชากรวัยเรียน (๖-๒๕ ปี) เป็นประชากรส่วนใหญ่ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในทุกรูปแบบและอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย กล่าวคือ

นักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (การศึกษาภาคบังคับ) ร้อยละ ๗๕.๓ ใช้คอมพิวเตอร์ หากแต่ลดลงเหลือร้อยละ ๕๙.๖ ในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และอุดมศึกษา ใน ส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตนั้น เด็กและเยาวชนในวัย ๑๕-๒๔ ปี เป็นกลุ่มคนเพียงกลุ่มเดียวที่ใช้อินเทอร์เน็ตเกินกว่ากึ่ง หนึ่งของประชากรกลุ่มอายุ ด้วยเหตุนี้จึงพอสรุปได้ว่า ณ สถานการณ์ปัจจุบัน นักเรียนในระดับก่อนและระหว่าง ศึกษาในมหาวิทยาลัยกว่ากึ่งหนึ่งใช้ระบบอินเทอร์เน็ตใน การแสวงหาความรู้และติดต่อสื่อสาร

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ภาครัฐ โดยเฉพาะ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นแม่งานหลักในการจัดซื้อจัดซื้อ อันเกิดจากความขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนา สื่อดิจิทัลสำหรับครูและนักเรียน ทั้งนี้ โครงการที่ภาครัฐ ลงทุนในปัจจุบันจึงเน้นอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ที่มีใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นหลัก ในขณะที่โทรศัพท์มือถือที่ ผู้ใช้บริการเป็นผู้ลงทุนในการจัดหาสื่อตัวนำและ การใช้คลื่นความถี่เองจะเป็นสื่อตัวนำหลักในการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เส้นแบ่ง เขตระหว่างประเภทและความแพร่หลายของอุปกรณ์ การสื่อสารเคลื่อนที่และความสามารถในการเข้าถึงโครงข่าย โทรคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายและ เป้าหมายการส่งเสริมการให้บริการการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี การสื่อสารเคลื่อนที่ของไทยในอนาคต

กรอบนโยบายและนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วย เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ของไทยอยู่ ภายใต้บริบทที่สรุปได้ ดังนี้

๑. แท็บเล็ตจะเป็นสื่อหลักในระบบโรงเรียน ในขณะที่โทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์เทคโนโลยีเคลื่อนที่

อื่นๆ มีแนวโน้มจะเป็นอุปกรณ์หลักในการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย หากแต่มีเพียงร้อยละ ๒๑ ของโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในประเทศไทยที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต อย่างสม่ำเสมอ

๒. ข้อจำกัดของการเข้าถึงโครงข่ายโทรคมนาคม เป็นอุปสรรคมิให้โรงเรียนไทยกว่ากึ่งหนึ่งสามารถเชื่อมโยง ระบบอินเทอร์เน็ตกับแท็บเล็ต ในขณะที่โรงเรียนยังไม่ใช้โอกาสในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อการเรียนรู้ ทั้ง ๆ ที่นักเรียนส่วนใหญ่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่และไม่มีปัญหาใน การเข้าถึงคลื่นความถี่ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ตนเป็นเจ้าของ

๓. ระบบการศึกษาไทยมีระบบและความตื่นตัว รองรับการพัฒนาสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพ หากแต่ผู้เรียนมี ข้อจำกัดในการเรียกใช้สื่อการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศ ที่เสถียรและมีประสิทธิภาพ

๔. ระบบการศึกษาไทยยังไม่มีแผนการพัฒนาคู รุที่ชัดเจนเพื่อรองรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี การสื่อสารเคลื่อนที่อย่างกว้างขวาง

ด้วยเหตุนี้ การสำรวจและวิเคราะห์รูปแบบ การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี การสื่อสารเคลื่อนที่เพื่อถอดประสบการณ์ในการดำเนินงาน ที่กำลังดำเนินการอยู่ อาทิ โครงการการเรียนรู้ด้วย อุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่ของมูลนิธิการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม (DLTV Online) โครงการ Intel Classroom Management โครงการปลูกปัญญาของ True Corporation โครงการพัฒนาทักษะอาชีพ ผ่านระบบข้อความดิจิทัล ของ UNESCO ร่วมกับ กศน. และ โครงสร้างระบบ สนับสนุนการตัดสินใจเตือนภัยน้ำท่วมของมูลนิธิ เพื่อนิ่ง (ภาฯ) ยามยาก ฯลฯ จะช่วยให้ระบบการศึกษา ไทยเห็นภาพและโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วย เทคโนโลยีการสื่อสารเคลื่อนที่ในอนาคต

ถอดบทเรียนการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ของสถานศึกษา ชุมชน ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้มีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ จึงได้รวบรวมองค์ความรู้เพื่อถอดบทเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการ กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ของสถานศึกษา ชุมชน

ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมซึ่งได้ดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนและพนักงานในองค์กรให้มีทักษะในการเขียน การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ตลอดจนการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพจนประสบผลสำเร็จรวม ๑๒ กรณีศึกษา สาระสำคัญโดยสรุปมีดังนี้

กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้

สถานศึกษา ชุมชน ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม มีการเตรียมความพร้อมก่อนนำแนวคิดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ไปใช้ด้วยการชี้แจง สร้างความเข้าใจร่วมกันในภาพรวมของการพัฒนาการเรียนรู้ มีการจัดทำคู่มือการเรียนรู้ จัดเตรียมสถานที่ ห้องเรียน เครื่องมือการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน/พนักงานในองค์กร

กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในภาคการศึกษา

สถานศึกษาได้นำแนวคิดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) มาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของนักเรียนและโรงเรียน เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ปฏิบัติจริงจากการทำโครงการ (Project Based Learning) โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรที่โรงเรียนพัฒนาขึ้นมาจากความสนใจและความต้องการของนักเรียน เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ฝึกทักษะการนำเสนอ

แลกเปลี่ยนความรู้ รู้จักการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียน และครูมีการพัฒนา ดังนี้

- นักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษามีความสนใจ ต้องการที่จะเรียนรู้ มีทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการยอมรับและรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ดีขึ้นตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร การศึกษา ส่วนนักเรียนในระดับ ปวช. ปวส. ช่างเทคนิค วิศวกรรมเคมี มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก ทำโครงการอย่างมีสติ รอบคอบ มีทักษะกระบวนการคิด มีความสามารถทั้งด้านวิชาการและด้านช่างซึ่งเป็นคุณสมบัติ ที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ นอกจากนี้ นักเรียนสามารถนำความรู้ ทักษะเหล่านั้นไปใช้ในชีวิต ประจำวันได้

- ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้ เป็นผู้คอย กระตุ้น ส่งเสริม สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดกระบวนการ คิด โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การเรียนรู้ผ่าน

การจัดกิจกรรม ผ่านสื่อธรรมชาติ สื่อใกล้ตัว การตั้งคำถาม การนำเสนอ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ นับเป็นเครื่องมือ ช่วยให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ นำไปการสู่การพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง จนติดเป็นนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง (Action Learning) การเรียนรู้ผ่านเครื่องมือการเรียนรู้ต่าง ๆ (Learning Tools) การเรียนรู้จากการทำงาน (Work Based Learning) ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำมาบูรณาการ เชื่อมโยงกับการทำงานจริงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใน โรงงานได้

ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา ภาคธุรกิจและ อุตสาหกรรมสามารถพัฒนาและสร้างคนในองค์กรให้มี ศักยภาพ มีทักษะในการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถ สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมจากการเรียนรู้เพื่อแก้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและ ปลอดภัย พนักงานประสบความสำเร็จ เกิดความสุขใน การทำงาน เพราะได้รับการฝึกทักษะ รู้วิธีการเรียนรู้ การ สืบค้น สร้างองค์ความรู้ใหม่ เข้าใจกระบวนการทำงาน เป็นทีม ยอมรับความคิดของผู้อื่น สามารถแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์จริงได้ สามารถคิดต่อยอดสร้างนวัตกรรม ช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายขององค์กรได้

ปัจจัยที่ส่งผลให้ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมสามารถ พัฒนาคนจนประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแนวคิด Constructionism ให้การสนับสนุน เปิดโรงงานเป็นโรงเรียน ทำให้ พนักงานเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ให้โอกาสพนักงานใน การแสดงความสามารถ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้พนักงาน เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้ ผู้มีบทบาท สำคัญคือผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) กระตุ้นความคิดและสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้อย่างกัลยาณมิตรแก่พนักงาน ทักษะทั้งหมด เป็นปัจจัยเสริมให้พนักงานเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ และช่วยเพิ่มผลผลิตต่อองค์กรได้

การพัฒนาการเรียนรู้ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ต้องการพัฒนาองค์กร ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีความเชื่อมั่นว่า พนักงาน ทุกคนมีคุณค่า สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนา องค์กรให้ก้าวหน้าได้ จึงมุ่งพัฒนาให้พนักงานมีศักยภาพ ด้วยการฝึกทักษะทั้งในด้านวิชาการ ด้านจิตใจ เริ่มตั้งแต่ การฝึกสติและสมาธิ การปูพื้นฐานความรู้ให้พนักงานเรียนรู้ วัฒนธรรมขององค์กร การลงมือปฏิบัติ การทำงาน เป็นทีม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้ จากการทำโครงการ (Project Based Learning)

การพัฒนาการเรียนรู้ของภาคชุมชน

การพัฒนาการเรียนรู้ของภาคชุมชน โดยนำแนวคิดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและในชุมชน โดยเริ่มจากการพัฒนาตนเองก่อนแล้วจึงขยายวิธีคิดวิธีทำงานไปสู่ชุมชน ซึ่งในการพัฒนาตนเองจะเริ่มจากการคิด และลงมือทำเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาหนี้สิน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือฝึกทักษะการคิด การสืบค้นข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาใช้ในการวางแผนการทำบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย การสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่ต่อชุมชน

ผลจากการพัฒนา ทำให้คนในชุมชนสามารถสร้างทักษะกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการสื่อสารและปรึกษาหารือร่วมกัน ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

มีเวทีพูดคุยหารือ หาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน นำมาสู่การสรุปบทเรียนและการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบจนประสบผลสำเร็จ โดยปัจจัยเสริมส่วนหนึ่งได้จากการสนับสนุนของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จเกิดจากการที่ชุมชน ปรชาญชาวบ้าน ผู้นำมีความตั้งใจจริงในการช่วยขับเคลื่อน ซึ่งเป็นการระเบิดจากข้างใน เพื่อให้คนในชุมชนเห็นความต้องการ ความจำเป็นในการแก้ปัญหา ทำให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง มีความสามัคคี มีจิตสาธารณะ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเครื่องมือการเรียนรู้ (Tool) อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งวิชาการ เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ บุคลากร และการระดมสรรพกำลังเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

การประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย

มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอ เผยแพร่ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการนำกรอบแนวทางและเส้นทางความสำเร็จของการพัฒนาการศึกษาไทยตามประเด็นนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ การประชุมประกอบด้วย กิจกรรมทางวิชาการที่หลากหลาย ได้แก่ การเสวนาทางวิชาการทั้งในเวทีใหญ่ และห้องประชุมย่อย การจัดแสดงนิทรรศการ การเปิดตัวโปรแกรมประยุกต์การศึกษาไทยผ่านทาง Apple Application หรือ App. Store ฯลฯ

พิธีเปิดการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง “การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย” เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) เป็นประธาน มีเอกอัครราชทูตผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ ผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNESCO, OECD, NZQA และผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมงานเกือบ ๒,๐๐๐ คน

• **กิจกรรมการเสวนาทางวิชาการ** มีการเสวนาทั้งในเวทีใหญ่และห้องประชุมย่อย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของวิทยากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจาก UNESCO และ OECD รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทย ในประเด็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาในภาพรวม ได้แก่ นโยบายการศึกษาไทย (Education Policy Review with UNESCO

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา รวมทั้งองค์กรหลักและองค์กรในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนราชการ องค์กร สถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์กร UNESCO OECD สำนักงานเลขาธิการอาเซียน และสถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๒๓ – ๒๕

and OECD) ภาพรวมระบบการศึกษาไทย (Overall Education System) ข้อมูริเริ่มระดับโลกว่าด้วยการศึกษา ต้องมาก่อน (Global Education First Initiative) การติดตามการศึกษาเพื่อปวงชนระดับโลก (From Education for All to Global Monitoring Report) นอกจากนี้ยังมีการเสวนาในประเด็นที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ หลักสูตรเด็กปฐมวัย ครู สื่อเทคโนโลยี กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ การวัดและประเมินผล วิจัยและสถิติการศึกษา กฎหมายการศึกษา

• **กิจกรรมในส่วนของโซนนิทรรศการ** ประกอบด้วย ๗ โซน คือ โซนที่ ๑ นโยบายการศึกษา โซนที่ ๒ พัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิรูปครู โซนที่ ๓ การศึกษาเด็กปฐมวัย โซนที่ ๔ สถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนและการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โซนที่ ๕ การติดตามและประเมินผลการศึกษาของประเทศไทย โซนที่ ๖ สภาการศึกษา โซนที่ ๗ การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๕

โซนนิทรรศการทั้ง ๗ โซน มีการแจก passport ให้ผู้เข้าชมนิทรรศการ ทั้ง ๒ วัน รวม ๑,๕๐๐ เล่ม

• **กิจกรรมโปรแกรมประยุกต์การศึกษาไทยผ่าน Apple Application หรือ App. Store** มีพิธีเปิดตัวโปรแกรมประยุกต์การศึกษาไทยผ่าน App. Store โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาคทรพร) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) และนำเสนอโปรแกรมประยุกต์การศึกษาไทยผ่าน Apple Application หรือ App. Store ดังนี้

ด้านผลงานวิจัยทางการศึกษา (Research Application)

Re-ED (Education Research) คือ โปรแกรมประยุกต์สำหรับแสดงและสืบค้นข้อมูลผลงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผ่าน Apple Application (App Store)

ด้านสถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนการศึกษา (Statistics Application)

Stat-ED (Education Statistics) คือ โปรแกรมประยุกต์นำเสนอข้อมูลสถิติ และตัวชี้วัดด้านการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผ่าน Apple Application (App Store)

ด้านการติดตามและประเมินผลการศึกษา (Evaluation Application)

Eva-ED (Education Evaluation) เป็นโปรแกรมประยุกต์สำหรับแสดงและสืบค้นข้อมูล “ผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทยตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล”

• **พิธีลงนาม MOU บันทึกความร่วมมือการดำเนินงานด้านสถิติและตัวชี้วัดด้านการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและสำนักงานสถิติแห่งชาติ** โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาคทรพร) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) ร่วมเป็นสักขีพยานในการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลสถิติและตัวชี้วัดด้านการศึกษา ระหว่างเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์) และผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นายวิบูลย์ ทัด สุทันธกิตติ)

การประชุมระดับภูมิภาคเรื่อง “การพัฒนา การศึกษาด้านนวัตกรรม การบูรณาการการศึกษาและ ความสามารถทางภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ตลาด แรงงานในภูมิภาคอาเซียน” เมื่อวันที่ ๒๔-๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับ บริติช เคานซิล สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำ ประเทศไทย และสำนักงานเลขาธิการอาเซียน เพื่อนำเสนอ ต่อทุกภาคส่วนของสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อน กรอบแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยตามนโยบายด้าน การศึกษาของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ โดย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) ในฐานะผู้แทนของนายกรัฐมนตรี (นางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ได้ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดงาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) เป็นผู้กล่าวรายงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นาวาอากาศเอก อนุดิษฐ์ นาคทรรพ) เอกอัครราชทูต ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNESCO, OECD, NZQA กระทรวงพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ ประเทศอินเดีย, Malaysian Qualifications Agency, Brunei Darussalam National Accreditation Council, Edinburgh Napier University, University of Central Lancashire, EURASHE, National University of Singapore, Liverpool John Moores University รวมทั้ง British Council UK และผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมงานเกือบ ๑,๕๐๐ คน

• กิจกรรมการเสวนาทางวิชาการ กำหนดจุดเน้น ของการประชุม คือ มุ่งพัฒนาความรู้สำคัญและนวัตกรรม ใหม่ในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ นวัตกรรม

การเรียนการสอนสำหรับครูและนักเรียนในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และความสามารถทางภาษา ต่างประเทศ โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ICT, mobile learning, tablet computers เป็นต้น ในการสร้าง องค์ความรู้ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ และมีความคิดสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนานวัตกรรม รวมทั้ง ส่งเสริมภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโดยนำเสนอ อภิปรายและเสวนาในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การพัฒนา การศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและ ประชาคมโลก แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียน การสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ฯลฯ

• นิทรรศการส่งเสริมการเรียนการสอนด้าน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน ๖ หัวข้อ คือ ๑. ดาราศาสตร์ (Astro Camp) ๒. ความเร็ว (Chiang Mai Rally) ๓. พืชและการลำเลียงน้ำและอาหาร (Orchids) ๔. การทำฝน (Rainmaker) ๕. Solar system (Resort design) และ ๖. การทำน้ำโซดา (Thai soda)

• เวทีการแข่งขันตอบปัญหาทักษะภาษาอังกฤษ ด้านวิทยาศาสตร์ (Youth Forum) โดยตัวแทนนักเรียน จากโรงเรียนที่เข้าร่วมงาน จำนวน ๖ โรงเรียน ได้แก่ ๑. โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย ๒. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๓. โรงเรียนปทุมคงคา ๔. โรงเรียนเศรษฐ บุตรีบำเพ็ญ ๕. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และ ๖. โรงเรียน สตรีวิทยา ๒

นิทรรศการในการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง “การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย”

การจัดสัมมนาทางวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตของประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ มีการแสดงนิทรรศการแบ่งเป็นจำนวน ๒ วัน โดยแต่ละโซนมีสาระ ดังนี้

โซนที่ ๑ นโยบายการศึกษา (Education Policy Zone)

โซนนโยบายการศึกษามีการนำเสนอนิทรรศการ

และเวทีเสวนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบแนวทางและเส้นทางการพัฒนาการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย ตามประเด็นนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งนำสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสังคมและการสร้างอนาคตที่ดีของประเทศไทย ซึ่งนิทรรศการประกอบด้วย ๔ เรื่อง ดังนี้

ยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ได้นำหลักการแนวคิดจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ มาบูรณาการเข้ากับยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว นอกจากนี้ได้นำนโยบายรัฐบาลในการจัดทำยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) มาช่วยกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์การศึกษาในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้มี ๗ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ๒) ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ๓) ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบผลิตครูและยกฐานะวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ๔) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ๕) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ ๖) ยุทธศาสตร์การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ และ ๗) ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีด

ความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

(ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙) มีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ประการ คือ ๑) พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานในการพัฒนา ๒) สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมพลเมืองวิถีประชาธิปไตย และ ๓) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา นวัตกรรมและการเรียนรู้โดยมีแนวโน้มนโยบายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ๑๔ นโยบาย

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เป็นกลไกและเครื่องมือในการพัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งพัฒนาระบบการประเมินที่เน้นสมรรถนะเพื่อประกันคุณภาพว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความรู้และสมรรถนะที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เป็นกลไกเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน

พัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย

หลักสูตรการศึกษาของไทยได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในช่วงก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๐๓ – ๒๕๔๓) โครงสร้างการจัดการศึกษาเริ่มต้นจาก ระบบ ๔ : ๓ : ๓ : ๒ ประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พัฒนาเป็น ๖ : ๓ : ๓ หลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย

สาระการเรียนรู้เริ่มจากวิชาบังคับ ๘ หมวดใหญ่ ปรับเป็น ๓ ส่วน คือ วิชาบังคับ วิชาเลือกเสรี และกิจกรรม โดยมีจุดเน้นเชิงพฤติกรรมและเจตคติในแต่ละกลุ่ม วิชาการถ่ายทอดความรู้มีครูเป็นศูนย์กลาง

ในช่วงหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โครงสร้างการจัดการศึกษายังเป็นระบบ ๖ : ๓ : ๓ หลักสูตรเป็นแกนกลาง สาระการเรียนรู้มีทั้งวิชาหลัก วิชาเลือก และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ค้นคว้าหาความรู้ในนวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยี การประเมินเน้นความรู้ ความเข้าใจ และกิจกรรม ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๖ กำลังมีการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดโครงสร้าง สาระการเรียนรู้ ทักษะสำคัญ ค่านิยมและเจตคติ และประสบการณ์การเรียนรู้ ที่นำพาผู้เรียนออกนอกห้องเรียน สู่งิจกรรม การฝึกฝนที่สนุกสนาน ทำทาย ตื่นเต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับระดับมาตรฐานสากล

โซน ๒ การพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิรูปครู (Teaching Policy Zone)

โซนการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิรูปครู นำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปครูโดย ยกฐานะวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ในยุทธศาสตร์ การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘ สาระที่นำเสนอประกอบด้วย เหตุผลและความจำเป็นในการปฏิรูปครูโดยยกฐานะ วิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง การดำเนินงานและกลไกเงื่อนไขการขับเคลื่อน เพื่อสู่ความสำเร็จ

โซน ๓ การศึกษาเด็กปฐมวัย (Early childhood Education Zone)

สาระของนิทรรศการให้ความหมายของเด็กปฐมวัย ซึ่งหมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑ ครอบคลุมเด็กทั่วไป เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ รวมถึงเด็กต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย (แผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ๘ กระทรวง ภาคเอกชน และมูลนิธิ โดยมีหน่วยงานหลัก ๓ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัยและ ประกาศนโยบาย ๕ ด้าน “เร่งรัดให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้าน ตามวัย อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง” สกศ. ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ จากนั้นได้มีการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยการจัดงานวันหนังสือเด็กแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และจัดงานคาราวานหนังสือเด็ก ในด้านการส่งเสริมการอ่านใน ๑๑ จังหวัด ๔ ภูมิภาค ระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน ด้วยการพัฒนาการเล่นผ่านฐานกิจกรรมทางด้านวิชาการ การเคลื่อนไหว และทักษะชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับหลักพัฒนาการปฐมวัย ๗ ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการเคลื่อนไหว และสุขภาพร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา พัฒนาการด้านภาษา พัฒนาการด้านจริยธรรม และ

พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์ รวมทั้งมีบอร์ดที่สรุปความคิดเห็นของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กใน ๑๑ จังหวัด กับเรื่องการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ๘ ประเด็น เช่น วิธีการเลี้ยงดูเด็ก ใครควรเป็นผู้เลี้ยงดูเด็ก ความห่วงใยเด็ก ในอนาคต เป็นต้น

โซน ๔ สถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนและการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Education Statistics Zone)

โซนสถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนและการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ประกอบด้วยรูปแบบการนำเสนอสาระด้านสถิติและตัวชี้วัดที่สนใจในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ นิทรรศการเกี่ยวกับสถิติและตัวชี้วัดสำคัญของประเทศไทยและนานาชาติ ผล PISA/O-NET สถิติและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การนำเสนอสาระด้านสถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนการศึกษาผ่าน App. Store บน iPad นับเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาที่สกศ. ภูมิใจนำเสนอเพราะจะทำให้ผู้ชมสามารถค้นหาและใกล้ชิดข้อมูลทางสถิติมากขึ้นเพียงปลายนิ้วสัมผัส รวมทั้งการเสวนาที่น่าสนใจสำหรับผู้สนใจงานด้านสถิติโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและตัวชี้วัดจากหน่วยงานระดับประเทศและต่างประเทศ ในหัวข้อต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาสถิติและตัวชี้วัดการศึกษาไทยให้บรรลุเป้าหมายสากล การพัฒนาตัวชี้วัดการศึกษาไทยในเวทีสากล การยกระดับผลทดสอบคะแนน O-NET ระบบสถิติเพื่อการวางแผนและพัฒนาการศึกษา

โซน ๕ การติดตามและประเมินผลการศึกษาของประเทศไทย (Education Evaluation Zone)

การติดตามและประเมินตามประเด็นนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลใน ๗ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย ๒) การสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษา ๓) การปฏิรูปครู ยกฐานะให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง ๔) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ๕) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ๖) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ และ ๗) การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

ผลการติดตามและประเมินดังกล่าว นอกจากนำเสนอในรูปแบบเอกสารแล้ว ยังนำเสนอในรูปแบบ App Store ชื่อ Eva-Ed ซึ่งเป็นโปรแกรมประยุกต์แสดงข้อมูลทางสถิติตามนโยบายของรัฐบาลทั้ง ๗ ประเด็นดังกล่าวด้วย

โซนที่ ๖ สภาการศึกษา (Education Council Zone)

นิทรรศการประกอบด้วย การแนะนำคณะกรรมการสภาการศึกษา บทบาทหน้าที่ และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสภาการศึกษา อาทิ กรอบแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย การวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษาและแนวทางการขับเคลื่อนในประเด็นสำคัญ ข้อเสนอแนะต่อข้อค้นพบสำคัญของงานวิจัยสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงผลงานของคณะอนุกรรมการสภาศึกษาด้านต่างๆ รวมทั้งองค์ความรู้ของ สกศ. จำนวน ๔๖ เรื่อง ซึ่งผู้สนใจสามารถดาวน์โหลด

องค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ในเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

โซนที่ ๗ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๑๕ (The ๑๕th National Symposium in Education Research Zone)

การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๑๕ นับเป็นการรวมตัวของประชาคมการวิจัยทางการศึกษา ตลอดจนเป็นการยกย่องและมอบรางวัลผลงานวิจัยและนักวิจัยดีเด่นทางการศึกษา เป็นการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่มีคุณค่าเพื่อพัฒนาการศึกษาสู่การพัฒนาคน สังคม และประเทศต่อไปในอนาคต นิทรรศการได้นำเสนอผลงานวิจัยทางการศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ให้นำเสนอในการประชุม จำนวน ๒๔ เรื่อง จากผู้ส่งผลงานวิจัยเข้ามารับการคัดเลือกจำนวน ๓๓๙ เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มีสาระสำคัญสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและองค์กรทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ต่อยอดและใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สำนักงานฯ ยังได้จัดทำ Re-ED (Education Research) ซึ่งเป็นโปรแกรมประยุกต์สำหรับแสดงและสืบค้นข้อมูลผลงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผ่าน Apple Application (App Store) โดยสามารถสืบค้นข้อมูลผลงานวิจัยจำแนกตาม “กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘)”

๑ ปีสภาการศึกษา กลไกสำคัญขับเคลื่อนการศึกษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๓ กำหนดให้สภาการศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และกีฬาการศึกษาทุกระดับ พิจารณาเสนอนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมาย และกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุตามเป้าหมาย คณะรัฐมนตรีในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษา จำนวน ๕๙ คน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๖ คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน ๒ คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ๒ คน กรรมการ

ที่เป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ จำนวน ๒ รูป กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลาม ๑ คน และกรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น ๒ คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๓๐ คน โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

เพื่อให้การดำเนินงานเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัวและมีความรอบคอบในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น สภาการศึกษาจึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา จำนวน ๑๒ คณะ ประกอบด้วย

๑. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบาย และแผนการศึกษา
๒. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านติดตาม และประเมินผลการศึกษา
๓. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมาย การศึกษา
๔. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการสร้าง จิตสำนึก คุณธรรม และจริยธรรม
๕. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
๖. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการพัฒนา และเสริมสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา
๗. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านส่งเสริม ศักยภาพและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
๘. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านพัฒนา ศักยภาพเยาวชนสตรีในสถานศึกษา
๙. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการบริหาร และกระจายอำนาจทางการศึกษา

๑๐. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการจัดการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

๑๑. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการสร้างระบบเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา

๑๒. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการพัฒนาอาชีพด้วยระบบการสะสมประสบการณ์

และการเรียนรู้

ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ คณะกรรมการสภาการศึกษาได้จัดประชุมสภาการศึกษา จำนวน ๔ ครั้ง สำหรับคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ๑๒ คณะ ได้มีการประชุมไปแล้วหลายครั้งเช่นเดียวกัน

ตารางแสดงเรื่องเพื่อทราบและเรื่องเพื่อพิจารณาของคณะกรรมการสภาการศึกษา ประจำปี ๒๕๕๖

ครั้งที่/ วันที่ประชุม	เรื่องเพื่อทราบ	เรื่องเพื่อพิจารณาและมติที่ประชุม
ครั้งที่ ๑ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖	๑. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ๒. รายงานผลการขับเคลื่อน “แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๘	๑. กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล มติที่ประชุม เห็นชอบตามที่สกศ.เสนอ จำนวน ๓ ข้อ คือ ๑. ให้มีการประสานความร่วมมือและทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ๒. ให้สกศ.เป็นหน่วยประสานงานเพื่อสร้างความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการวิจัยทางการศึกษา ๓. ให้สกศ.สร้างกลไกและช่องทางเผยแพร่ทุกรูปแบบ
		๒. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๙) มติที่ประชุม เห็นชอบ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะสั้นให้ดำเนินการปรับปรุงแผนและเตรียมยกร่างแผนในระยะยาวควบคู่กันไป
		๓. (ร่าง) ยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิ ภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยตามนโยบายรัฐบาล มติที่ประชุม เห็นชอบ

ครั้งที่/ วันที่ประชุม	เรื่องเพื่อทราบ	เรื่องเพื่อพิจารณาและมติที่ประชุม
		<p>๔. การปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการสภาการศึกษา</p> <p>มติที่ประชุม เห็นชอบ</p>
<p>ครั้งที่ ๒ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖</p>	<p>๑. คำสั่งสภาการศึกษาที่ ๑/๒๕๕๖ เรื่อง การปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการสภาการศึกษา</p> <p>๒. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา</p>	<p>๑. กรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล</p> <p>มติที่ประชุม เห็นชอบและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดทำคู่มือการดำเนินงานกรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป</p> <p>๒. (ร่าง) ยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยตามนโยบายรัฐบาล</p> <p>มติที่ประชุม เห็นชอบ โดยให้ปรับปรุงเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญ : อาชีวศึกษา เป็น ๕๐ : ๕๐ และให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป</p> <p>๓. (ร่าง) กรอบแนวทางและรายงานผลการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล</p> <p>มติที่ประชุม เห็นชอบ โดยให้ปรับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนและให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป</p>

ครั้งที่/ วันที่ประชุม	เรื่องเพื่อทราบ	เรื่องเพื่อพิจารณาและมติที่ประชุม
ครั้งที่ ๓ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖	รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา	<p>๑. (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเยาวชนสตรีในสถานศึกษา มติที่ประชุม เห็นชอบและให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป</p> <p>๒. (ร่าง) แผนการติดตามการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ มติที่ประชุม เห็นชอบ</p> <p>๓. (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๙) มติที่ประชุม นำข้อคิดเห็นที่ประชุมไปปรับปรุงและนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา ก่อนนำเสนอต่อสภาการศึกษาในครั้งต่อไป</p> <p>๔. (ร่าง) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษาและคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖ มติที่ประชุม เห็นชอบ</p>
ครั้งที่ ๔ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖	รายงานความก้าวหน้า การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา	(ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙) มติที่ประชุม เห็นชอบและมอบให้ สกศ. นำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาไปปรับปรุง จัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานควบคู่กับการจัดทำระบบการติดตามและประเมินผล และเตรียม (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฯ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

แผนที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

วารสารการศึกษาไทย THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๘๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th

ISSN : 1686-5073
9 771686 507301

